

Släktforskar dagarna i Nyköping 2015

Av Tor Eriksson, Örebro

Med något foto av Jon Bodin, Säter

För tredje året i rad medverkade FINNSAM på Släktforskar dagarna. Den här gången delade Lena Gribing och jag på ansvaret för vår medverkan. Vi fick ett ekonomiskt stöd från Eskilstuna och Oxelösunds kommuner som båda ingår i det finska förvaltningsområdet. Till detta område anslöts Oxelösunds kommun den 1 februari 2015, vilket var väldigt passande för oss. Landstinget Sörmland lämnade likaså som ingående i det finska förvaltningsområdet bidrag till monterhyran i Nyköping.

Lördagen och söndagen den 29-30 augusti hölls mässan öppen för allmänheten. Mässan ägde rum i Nyköpings Arenor Rosvalla, som ligger i stadens utkant. Arrangör var Nyköping-Oxelösunds Släktforskarförening i samarbete med Sveriges Släktforskarförbund och huvudsponsorn ArkivDigital. Nyköping-Oxelösunds Släktforskarförening har drygt 600 medlemmar, vilket torde göra föreningen till ett av de största sällskapen för släktforskning i Sverige.

Föreningens ordförande är Barbro Stålheim, tillika projektledare för årets släktforskar dagar. Hon avgick förra året som ledare för Sveriges Släktforskarförbund, och hon tog sig då an sin nya uppgift. Till sin hjälp har hon den här gången haft en stor projektgrupp och över 90 funktionärer.

Jag tog tåget redan på tisdagen den 25 augusti för att hinna bekanta mig lite mer med staden innan själva eventet började. Nyköpings vandrarhem där jag bodde ligger trivsamt alldeles intill Nyköpingshus och mitt sovrumsfönster vette mot slottets porthus. Till vandrarhemmet hör även en trevlig liten trädgård, där jag en vacker morgon åt frukost. Under de extra dagar jag tillbringade i Nyköping hann jag bland annat med en guidad tur på slottet, en del promenader genom den lilla staden och en bussrundtur i det sörmländska herrgårdslandskapet.

FINNSAM:s monter är iordningsställd för Släktforskar dagarnas besökare

Innan alla utställare anlände till Rosvalla för att packa upp sina pinaler besökte jag anläggningen för en första orientering på platsen. Här finns 8 hallar under ett gemensamt tak och ytan är 40 000 kvadratmeter. Efter fredagens utflykt hjälpte jag till att få FINNSAM:s monter på plats med hela sitt innehåll. Rollupen fälldes upp och ställdes väl synlig mot den bakre skärmväggen. En del inplastade bilder från Skandinaviens finnskogar fästes också på de vita monterväggarna.

En vit fransad duk lades på det utställda bordet, och härpå lades skrifter, kartor, en näverkorg med små påsar utsäde av svedjeråg med mera. Påsarna hade Lena Gribing sytt och vid varje påse fästes en liten lapp med en beskrivning och FINNSAM:s logotype. Utsädet hade beställts från en odlare i Halland, Linus Källgård. En kärve svedjeråg som Lena Gribing hade tagit med sig från Finnerödja ställdes också upp. På en av väggarna hängdes en kvast av kråkris. Av Bror Andersson i Karlskoga hade vi lånat en stor näverkont som hängdes upp på väggen.

På en av sidoväggarna nålades fast några inplastade bilder på sörmländska pörten och på det uppfällda sidobordet skulle Lenas dator stå under mässan. Här kunde hon visa besökare hur man söker sina rötter i Tiveden, vilket var av intresse eftersom Kolmården och Tiveden har släktförbindelser. En skiva med några monterade kartor blev till stor hjälp för våra besökare skulle det visa sig. Lena Gribing, jag, Jon Bodin och Yvonne Johansson såg tillsammans till att allt detta kom på plats och att utställningen skulle göra ett bra intryck på publiken.

Lördagen kom och vi samlades på vår mässplats före klockan 9. Jag hade delat upp de 11 personer jag hade till mitt förfogande, inklusive mig själv, tre och tre i arbetslag. Varje arbetslag arbetade i tvåtimmars pass i montern för att undvika tristess och enformighet. Arbetspassen var förra året i Karlstad dubbelt så långa och kunde nog upplevas långsamma mot slutet. Jag, Kenneth Norrgrann och Jon Bodin tog hand om lördagens inledande skift.

Tillställningen ägde rum i två stora hallar och i den stora entréhallen, allt beläget på ett plan. Således slapp utställare och besökare problemet med att ta sig fram och tillbaka mellan olika våningsplan som det kan vara ibland. FINNSAM hade fått en väldigt bra placering till höger en bit in i den stora hall, där alla utställare höll till. Till skillnad från i Karlstad förra året huserade FINNSAM den här gången ensam i vår monter och vi behövde inte dela den med någon annan förening.

Det var lite tunt med besökare den första timmen på grund av att själva invigningen lockade så stor publik. Sedan tog det fart och vi hälsade många intresserade personer välkomna till vår mässplats. Vi bjöd på rietorkat rågbröd från Hankasalmi i Savolax, finska tjärapastiller och för dem som vågade prova, kotikalja – hembryggd svagdricka, också från Finland. Något speciellt roligt för mig var ett besök av ordförande Börje Eriksson från Kila hembygdsförening. Börje har rötter i den närkingska myllan, vilket för mig var väldigt tilltalande. Eftersom vi befann oss i ett område med sen arbetskraftsinvandring från Finland blev intresset för den tidiga finninvandringen stort. Man vet i allmänhet inte att skogsfinnarna har haft så stor betydelse och har varit så utbredda över landet. Den vanliga uppfattningen att det bara är Värmland som har haft svedjebruk fick vi dementera åtskilliga gånger. Många ville prata släkttrötter och berätta sin egen historia för oss. Det var ibland mycket trångt i montern. Roligt och inspirerande!

Tiden gick och efter ett par timmar växlade monterpersonalen. Jag hade gjort mitt för den här dagen och kunde få gå på föredrag, äta lunch och göra andra fria aktiviteter. Tvådagarsprogrammet bjöd på 33 föreläsningar, varav jag hann lyssna till fem stycken. I

utställningshallen talade lokalhistoriker Göran Hedin om "Nyköpingshus – scen för kampen om kungamakten i Sverige". Här fanns bakom ett draperi plats för 175 åhörare. Tyvärr stordes de flesta föreläsningarna av bakgrundslarmet från mässans publik. Här i Nyköping var det bara den stora föreläsningshallen med 500-700 platser som var mer avskild från de andra besökarna.

Tor Eriksson, Lena Gribing och Yvonne Johansson är på plats i FINNSAM:s monter

Temat för Släktforskar dagarna var "Ett gods – en värld", vilket anspelar på Södermanland som herrgårdslandskap. Ett gods med herrgården i centrum var som en egen vrå av världen. Utan att egentligen behöva lämna området kunde man här födas, leva och dö. Alla hade sin plats på godset och de sociala gränserna var tydliga.

Den mest populära föreläsningen var nog Peter Sjölund's presentation av släktforskning med hjälp av DNA-tester. Här samlades en stor publik för att lyssna till Peter Sjölund, som är en av Sveriges ledande DNA-släktforskare. Han visade även hur det går till att testa sitt DNA, vilket ledde till att många personer passade på att göra det under evenemanget. Lena Gribing och Yvonne Johansson "topsade" sig hos Family Tree DNA som fanns på plats med personal från Houston, Texas.

Söndagen blev en betydligt lugnare dag för oss i FINNSAM:s monter än vad lördagen hade varit. Vi hade inte mycket litteratur kvar att sälja då det mesta snabbt gick åt på lördagen. Vi kunde ha sålt mycket mer då intresset för "finnvandring" var större än vi upplevt tidigare. Mässan var inte heller öppen lika länge som på lördagen. Lena Gribing, Yvonne Johansson

och jag tog plats bakom bordet på vår mässplats. Jag hade gjort i ordning särskilda visitkort på kunniga personer inom FINNSAM, och dessa kort delades ut till besökare.

I mässhallen samsades vi med över 80 andra utställare. Här fanns både riksorganisationer och lokala föreningar. Riksarkivet var här liksom t.ex. Riksantikvarieämbetet. Bland de mindre utställarna hittade jag till exempel Oxelösundsarkivet och Stjärnholmsarkivet. Även från USA deltog i år några utställare. Lappmarkens Släkt- och bygdeforskare reste långt inom Sverige trogna som de är. Nästa år har de närmare, då Släktforskardagarna arrangeras i Umeå. Även då medverkar FINNSAM med en grupp.

Totalt sökte sig 3 500 besökare till det här evenemanget under lördagen medan söndagen blev betydligt lugnare. Söndagens öppethållande lockade ungefär 1 500 personer till Rosvalla. Tack vare att de här kulturdagarna sammanlagt drar till sig så mycket folk är det här Europas näst största släktforskarmässa. För mig avslutades helgen med en filmförevisning signerad Agneta Ulfsäter Troell. Agneta berättade på sitt mycket personliga vis med inlevelse i ord och bild om tre familjehistorier ur helt skilda världar.

En summering av de två dagarna ger följande siffror: På lördagen sålde vi för 5 030 kronor och på söndagen sålde vi för 980 kronor. Vi lärde oss att vi ska ha fysiska produkter i form av böcker och kartor så att det räcker i två dagar. Nu tog materialet slut för tidigt, vilket påverkade den totala försäljningen. Noteras kan att vi sålde 29 stycken häften "Skogsfinnarna i Skandinavien" och 25 stycken kartor "Skogsfinska bosättningar och karaktärsbyggnader...". Av påsar med utsäde av svedjeråg sålde vi 27 stycken. Totalt blev det 870 kronor i ren vinst för FINNSAM och den summan läggs i en pott för att kunna användas till nästa års släktforskardagar.

Till sist vill jag tacka de personer som ställde upp och hjälpte mig i FINNSAM:s monter: Kenneth Norrgrann, Jon Bodin, Lena Gribing (som var medansvarig), Yvonne Johansson, Tord Eriksson, Marie Andersen, Ingrid Mild, Leila Åsbäcken, Margaretha Andersson och Ann Marie Rubin. Margareta Tidman skulle också ha varit med, men hon fick tyvärr förhinder. Ett varmt tack riktas även till Eskilstuna och Oxelösunds kommuner, liksom Landstinget Sörmland vilka samtliga bidrog med värdefullt ekonomiskt stöd till FINNSAM:s medverkan i Nyköping år 2015.